

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – В А Р Н А
ФИНАНСОВО - СЧЕТОВОДЕН ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „СЧЕТОВОДНА ОТЧЕТНОСТ“

Приета от ФС (протокол №11/25.04.2024г.):

Приета от КС (протокол №11/16.04.2024г.):

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Даниела Георгиева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА И ВЪТРЕШЕН КОНТРОЛ“

ЗА СПЕЦ: „Счетоводство и финанси“; ОКС „бакалавър“ – редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 4; СЕМЕСТЪР: 7

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 180 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 6

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т.ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	120	-

Изготвили програмата:

1.
(гл. ас. д-р Пламена Недялкова)

2.
(гл. ас. д-р Христоско Богданов)

Ръководител катедра:
„Счетоводна отчетност“ (доц. д-р Надежда Попова-Йосифова)

I. АНОТАЦИЯ

Дисциплината „Управление на риска и вътрешен контрол“ има за цел да даде на студентите знания за вътрешния контрол и управлението на риска в организациите. С помощта на теоретичните въпроси и практическите казуси се дава възможност да се постигне по-добро разбиране за политиките и процедурите свързани с вътрешния финансов контрол и оценката на риска.

Вътрешният контрол и управлението на риска са сложно съставни процеси, които включват в себе си други под процеси. По този начин дисциплината се явява интердисциплинарна (хибридна), която задълбочава знанията на студентите и в други области като управление, право, предприемачество, финансово счетоводство и др.. Дисциплината е насочена към подготовката на студентите за публичния и за частния сектор. Цялостният курс на обучение се базира на утвърдената методика за управление на риска и вътрешния контрол от страна на Министерството на финансите за организациите от публичния сектор.

Дисциплината „Управление на риска и вътрешен контрол“ дава възможност да се формират цифровата и предприемаческата компетентност, а така също и личностната и гражданската. Изучаването на дисциплината активно допринася за разширяване знанията на студентите за вътрешния контрол и управлението на риска. Също така, придобитите знания и умения, позволят на студентите да продължат своето професионално обучение и развитие като вътрешни и външни одитори, финансови и риск мениджъри, финансови анализатори и експерти.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
Тема 1. Вътрешен контрол		6	6	
1.1.	Дефиниция за вътрешен контрол.			
1.2.	Цели, принципи и ограничения на вътрешния контрол.			
1.3.	Видове и форми вътрешен контрол.			
1.4.	Инструментариум на вътрешния контрол.			
1.5.	Роля и отговорности на субектите за вътрешен контрол в организацията .			
Тема 2. Система за вътрешен контрол		6	6	
2.1.	Развитие на системите за вътрешен контрол.			
2.2.	Елементи на системата за вътрешен контрол			
2.2.1.	Контролна среда.			
2.2.2.	Оценка на риска.			
2.2.3.	Информация и комуникация.			
2.2.4.	Контролни дейности и процедури.			
2.2.5.	Мониторинг			
Тема 3. Концептуални модели за вътрешен контрол				
3.1.	Ръководство за вътрешен контрол - интегрирана рамка - COSO 1992 година.			
3.2.	Интегрирана рамка за контрол– COSO 2013 година.			
3.3.	Други концептуални модели за вътрешен контрол.			
Тема 4. Управление на риска в организацията		6	6	
4.1.	Дефиниция за управление на риска.Принципи за управление на риска.			
4.2.	Риск. Видове риск. Оценка на риска.			

4.3.	Инструментариум за оценка на риска. Карта на риска. Риск регистър.			
4.4.	Роля и отговорности на субектите за управление на риска в организацията.			
4.5.	Информационни технологии, вътрешен контрол и риск.			
Тема 5. Концептуални модели и стандарти за управление на риска		6	6	
5.1.	Концептуални модели за управление на риска - COSO ERM 2004 година и COSO ERM 2017 година.			
5.2.	Стандарти за управление на риска - ISO 31000 Управление на риска 2018.			
Общо:		30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Курсов проект	1	30
1.2.	Тест 1	1	15
1.3.	Тест 2	1	15
Общо за семестриалното оценяване:		3	60
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит	1	60
Общо за сесийното оценяване:		1	60
Общо за всички форми на контрол:		4	120

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Димитрова, Р., Вътрешният одит в системата на финансовия контрол и управлението на риска, НИ, ИУ-Варна, 2012.
2. Динева, В., Методологически аспекти на вътрешния одит-изследване в застрахователния сектор, СПЕКТЪР, 2014.
3. Глейм, Ъ., CIA REVIEW, Роля на вътрешния одит в управлението на риска и контрола, Сиела, София, 2011.
4. Иванов, Г., Управление на риска в организациите от публичния сектор в Република България, АИ“Ценов“, Свищов, 2013.
5. Недялкова, П. Качество на вътрешния одит в публичния сектор . Варна : Наука и икономика, Библ. Проф. Цани Калянджиев ; Кн. 58, 2019
6. Недялкова, П. Концептуални основи на финасовия контрол. София : ВУЗФ Св. Григорий Богослов, 2024, 340., ISBN(печатно) ISBN 978-619-7622-60-7 , ISBN(онлайн) 978-619-7622-62-1
7. Nedyalkova, P. Risk Assessment as a Stage of Risk Management in Enterprises in Tourism Sector. Financial Internet Quarterly, Rzeszow, Poland : University of Technology and Management, 19, 2023, 3, 31-47., ISSN(онлайн) 2719-3454 / DOI [10.2478/fiqf-2023-0017](https://doi.org/10.2478/fiqf-2023-0017)
8. Internal Control—Integrated Framework (1992), Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, <http://www.coso.org/>
9. COSO Internal Control – Integrated Framework, 2013, www.coso.org, октомври 2017 г.

10. COSO Fraud Risk Management Guide, 2016, www.coso.org, октомври 2017 г.
11. Internal Control: Guidance for Directors on the Combined Code (1999), Institute of Chartered Accountants in England and Wales, <http://www.icaew.com/>
12. Guidance on Control (1995), Canadian Institute of Chartered Accountants, Canada www.cpacanada.ca
13. Enterprise Risk Management — Integrated Framework, <http://www.coso.org/>
14. Enterprise Risk Management—Integrating with Strategy and Performance (2017), <http://www.coso.org/>
15. ISO 31000:2018 Управление на риска, <https://www.bds-bg.org/bg/>

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. COBIT5-AbusinessFramework <http://www.isaca.org/>
2. Позиция на международния институт на вътрешните одитори: Трите линии на защита на ефективната система за управление на риска и контрол, изд. ПА, януари, 2013.
3. Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор
4. Закон за вътрешния одит в публичния сектор.
5. Международни стандарти за професионалната практика по вътрешен одит (стандартите), Институт на вътрешните одитори в България, 2010.
6. Международни одиторски стандарти. Системи за вътрешен контрол, Икономика прес, София, 2009.

ИНТЕРНЕТ АДРЕСИ

1. Институт на вътрешните одитори www.iiabg.org
1. Международен институт на вътрешните одитори <http://www.theiic.org/>
2. Министерство на финансите, България <http://www.minfin.bg/>
2. Институт на дипломираните експерт счетоводители - България www.ides.bg
3. ISACA-Information Systems Audit and Control Association или IS Audit and Control
 - a. <http://www.isaca.org>
 - b. <http://www.isaca.org/chapters/6/sofia/Pages/default.aspx>
5. Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, <http://www.coso.org/>
6. Българският правен портал: Lex.bg www.lex.bg/